

N 17.

Erdőbe' lakok én

Parlando ♩ = 75

– Er - dő - be' la - kok én,

Ke - ress föl, an - gya - lom!

Csak a pa - tak vi - ze

Su - ho - gá - sát hal - lom.

– Jó estét, jó estét,
Mi bajod érközött,
Talán a vacsorád
Nem jó ízelődött?

– Nesze, egy kulacs bor,
Igyál hát belüle,
Bánatos szívedet
Vígasztald mög tüle!

– Sajnáltalak, babám,
Mikó' mögcsaltalak,
De mán a jóisten
Viselje gondodat!

– A vacsorám ahogy
Ízelődött vóna,
Bánatos a szívem,
Kétfelé hasíjja.

– Nem köll a тө borod,
Csak iszogasd magad,
Ha nem sajnáltad a
Szép szűz lányságomat!

– Aludj, szép babuskám,
Csókolom a szádat,
Verje mög az isten
Az édösapádat!

Jellemző észak-bánáti dallam. Gyakrabban a *Sárig hasú kígyó* ballada szövegével éneklük.

Gyűjtés: Törtei Istvánné (60), Csóka, 1962, Burány B.

Közlés: VMND II. 8.

Típus: MNT VIII. XXXVIII.

N 18.
Amoda szógálok

Parlando ♩ = 84

A - mo - da szó - gá - lok,

Ma - ros vi - ze mel - lett,

Csi - kó - kat ő - ri - zők

Csa - ba kút - ja mel - lett.

Möggöttem lovam
Jegőnye ágáho',
Léheverődtem a
Lovam árnyékáho'.

– Mérges sátánkígyó
Bújt a gelebömbe,²

Vödd ki, édosapám,
Hogyha nem félsz tüle!

Szüvem szoringassa,
Piros véröm szíjja,
Gyöngé dërekamat
Kétfelé szakíjja.

² A viselt ing visszahajtott alja. Az így fölhajtott ruhaneműbe rakott dolgok helye. Pl: gelebibe vitte az almát.

– Inkább möglöszök én
 Egy szép fíjam né'kül,
 Egy szép fíjam né'kül,
 Mint fél karom né'kül!

* Eredj el anyádhon,
 Majd talán kivöszli!
 (* *A III–IV. dallamsorra*)

– Mérges sátánkígyó
 Bújt a gelebömbe,
 Vödd ki, édösanyám,
 Hogyha nem félsz túle!

Szüvem szoringassa,
 Piros véröm szíjja,
 Gyöngé dörékamat
 Kétfelé szakíjja.

– Inkább möglöszök én
 Egy szép fíjam né'kül,
 Egy szép fíjam né'kül,
 Mint fél karom né'kül.

Eredj a rózsádhon,
 Majd talán kivöszli,
 Hogyha ja kezejit
 Túled nem kíméli!

– Mérges sátánkígyó
 Bújt a gelebömbe,
 Vödd ki, édös rózsám,
 Hogyha nem félsz túle!

Szüvem szoringassa,
 Piros véröm szíjja,
 Gyöngé dörékamat
 Kétfelé szakíjja.

Nyútt a gelebibe,
 Vötte ki belüle,
 Vágta az ajtóhon,
 Pénz csordult belüle.

– Szödd föl, édös rózsám,
 Fehér kötényödbbe,
 Jó lösz az minékünk,
 A mi esküvönkre!

Szövegének eredete az antik görög korig, Alkésztisz legendájáig visszavezethető. A középkortól a szeretet próbája Európa-szerte elterjedt balladatípus. Sorvégzői alapján a sirató stílussal mutat rokonságot. Bodor Anikó XVI. századi históriás énekekkel veti össze. (Az Árgírus nóta dallama környékünkön. *Híd*, 1977. 1. sz.). Csókáról az 1905-ben született Barát Györgyné Fehér Máriaától közölve *A Magyar Népzene Tára* VIII. kötetében.

Gyűjtés: Korponai Mihályné (48), Csóka, 1953, Burány B.
 Közlés: VMND II. 39, MNT VIII. 167.
 Típus: MNT VIII. XXXVII.

N 19.

Kihajtottam én a libám

♩ = 84

The musical score is written on four staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody consists of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the notes.

Ki - haj - tot - tam   én a li - bám

Szép   ződ   pá - zsit - ra,

Á - ra   gyütt a   bí - ró fi - ja,

Mög - ha -   ji - gá' - ta.

– Ne hajigáld, bíró fíja,
Az én ludamat,
Mer' elmögyök a bíróhoz,
Bépanaszollak!

– Adjon isten szép jó napot
Bíró uramnak!
– Adjon isten, szép Iluskám,
Mondd, hogy mi bajod!

– Kelmed fíja agyonütte
Az én gúnárom.
– Mögfizetem gúnárod, az
Árát mögadam.

– A fejjé', a nyakájé'
Aranytrombitát,
A szárnyájé', két lábájé'
Két aranykanált.

A szívijé', a májájé'
Két aranyalmát,
Hátul legyező farkájé'
Egy szép aranytált.

Akasztófát állíjatok
Bíró fijának,
Akasztófa olyan lögyön,
Mind kinyílt rózsza!

Akasztófa olyan lögyön,
Mind kinyílt rózsza!
A két karom szép karfája,
Az akasztófa!

Szövege elképzelhetően műköltészeti gyökerekből sarjadt. Dallama a párosító énekek műfaja felé mutat. Vargyas Lajos nem találja a gunaras lány megfelelőjét más népeknél (Vargyas). Az alaphelyzet: két szerető szimbólumokkal elmesélt, játékos története. Más cselekménnyel, laza párhuzamként ez a gondolatsor az olaszoknál, franciáknál és dán földön lelhető föl.

Gyűjtés: Barátné Csanád Margit (28), Csóka, 1968, Paksa K.
Közlés: VMND II. 49.
Típus: Járdányi I. 204.

N 20.

Kéretik a nénémet egy királylegénynek

♩ = 98

Ké - re - tik a né - né - met egy ki - rály - le - gény - nek,

Én - gö - met is ké - ret - nek egy ka - nász - le - gény - nek.

Ó, ja - ja - jaj, ja - ja - jaj, egy ka - nász - le - gény - nek,

Ó, ja - ja - jaj, ja - ja - jaj, egy ka - nász - le - gény - nek.

Viszik már a nénémet aranyos hintóba',
Éngömet is visznek már egy rossz talyicskába,
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy rossz talyicskába,
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy rossz talyicskába.

Kísérik a nénémet szép muzsikaszóva',
Éngömet is kísérek egy nagy bunkósbotta',
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy nagy bunkósbotta',
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy nagy bunkósbotta'.

Ötetik a nénémet aranyos tányérbú',
Éngömet is ötetnek, a disznóvályúbú',
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, a disznóvályúbú',
Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, a disznóvályúbú'.

Fektetik a nénémet tornyos nyoszolyába,
 Éngömet is fektetnek a disznó óljába,
 Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, a disznó óljába,
 Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, a disznó óljába.

Kötik föl a nénémet szép muzsikaszóva',
 Éngömet is kótenek egy nagy bunkósbotta',
 Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy nagy bunkósbotta',
 Ó, ja-ja-jaj, ja-ja-jaj, egy nagy bunkósbotta'.

Klasszikus balladáink szöveg- és dallamtípusai kiterjedt európai rokonságrendszerrel rendelkeznek. A kétféle menyasszony szövegtípus meglehetősen egyedülálló Európában. Vargyas Lajos tárgyilagos tömörséggel írja: „Szövegösszefüggés más balladákkal: nincs.” (Vargyas). Dallama kanásztáncritmusú, ereszkedő, régi stílusba illeszkedő dallam.

Leggyakrabban háromsoros, de a csókai variánsokban a harmadik sor az ötödik fokon zár, ismételve az első fokon zár. Így a hangszeres zenei építkezés ügyes fogásával négy-sorossá bővült. A *Vajdasági magyar népdalok* II. kötete szerint nálunk csak Bánátban gyűjtötték föl ezt a vígballadát.

Gyűjtés: Sós Mihályné (59), Törökkanizsa, 1977, Burány B. – Gubás J.

Közlés: VMND II. 47.

Típus: vö. MNT VI. I. 27., 143–145.